

روزشمار جنگ

چهارشنبه

۳۱ اردیبهشت ۱۳۵۹

۶ رجب ۱۴۰۰

۲۱ مه ۱۹۸۰

۵۳۴

امروز، مهم‌ترین مسئله مربوط به روابط ایران و آمریکا، بازتاب تصمیم انگلستان در امر تحریم ایران در سطح رسانه‌های جهان است. نظر به اینکه انگلستان جدی‌ترین متحد آمریکا در اروپا و دولت محافظه‌کار تاچر نیز از این نظر مطمئن‌ترین دولت‌های کنونی است، برخورد مماشات‌آمیز این دولت با مسئله تحریم ایران که برخلاف تصمیم اولیه دولت تاچر صورت گرفت، بازتاب وسیعی داشته است. در انگلستان، مطبوعات این اقدام را به شدت تأیید کردند. روزنامه‌های دیلی تلگراف، تایمز، گاردین و دیلی میرور، هرکدام به نحوی از موضعی تأییدآمیز به بررسی این مسئله پرداختند.^۱ در خارج از انگلستان، رادیو اسرائیل اعلام کرد: «مقامات واشنگتن از تصمیم بریتانیا که مجازات‌های اقتصادی را علیه ایران از تاریخ ماه نوامبر گذشته، اجرا نخواهد کرد بسیار خشمگین شده‌اند.» این رادیو افزود: «پس از اینکه بریتانیا تصمیم گرفت قراردادهای اقتصادی امضا شده با ایران را لغو نسازد، ژاپن نیز تصمیم گرفت مجازات‌های اقتصادی را علیه ایران باطل گذارد.»^۲ روزنامه پراودا (ارگان دولت شوروی) نیز در شماره امروز خود نوشت: محدود بودن اقداماتی که از سوی ۹ کشور اعلام شده است، نشان‌دهنده تفاوت‌های شدید بین روش‌های ایالات متحده و متحدان اروپای غربی‌اش در قبال مسئله ایران می‌باشد.

واشنگتن با قطع روابط تجاری و اقتصادی خود با تهران آشکارا تلاش می‌کند که ایران را به زانو درآورد درحالی‌که کشورهای بازار مشترک، روابط اقتصادی بسیار گسترده خود با ایران را حفظ می‌کنند و در مقابل به‌ویژه نفت دریافت می‌کنند که سخت به آن احتیاج دارند.^۳ از سوی دیگر، دکتر غلامعلی افروز کاردار ایران در لندن، بدون اعتنا به این‌گونه مماشات انگلیس، با اصل موضوع تحریم برخورد کرد. وی در مصاحبه‌ای در پاسخ به این سؤال که تحریم اقتصادی انگلیس چه تأثیری در ایران خواهد داشت گفت: اولاً، این کار دولت انگلیس برای تنبیه ایران نیست، بلکه به دلیل رضایتمندی امریکای جهان‌خوار صورت می‌گیرد، دولت انگلیس اگر واقعاً کشوری مستقل و آزادی‌خواه

است و نمی‌خواهد شریک جرم امریکا باشد به‌جای تشکیل اجلاسی از سران و وزرای امور خارجه کشورهای عضو بازار مشترک برای بحث درباره چگونگی اعمال فشار اقتصادی علیه ایران، بهتر است در جلسات و مذاکرات خود جهت بازگرداندن شاه مخلوع به‌عنوان یک جنایتکار اقدام کند.^۴ اما دکتر بهشتی رئیس دیوان‌عالی کشور و عضو شورای انقلاب نیز درباره تحریم اقتصادی بازار مشترک اروپا علیه ایران و اینکه آیا انعطاف بازار مشترک ناشی از حسن‌نیت آنها بوده یا چیز دیگر، گفت: «خواسته‌اند تا حداقل نشان بدهند که صددرصد هم نوکر امریکا نیستند، ۵۰ درصد نوکر هستند.»^۵

۵۳۵

با فرارسیدن دویستمین روز ماجرای تسخیر لانه جاسوسی امریکا، هنوز این قضیه تازه مانده و در مباحث حول آن دیدگاه‌های مختلفی ابراز می‌شود. در ادامه دیدگاه دو صاحب‌نظر داخلی و خارجی در این باره آمده است:

دکتر منصور فرهنگ که در حال حاضر سفیر و نماینده دائم ایران در سازمان ملل است و چند روزی است که برای شرکت در گردهمایی بین‌المللی رسیدگی به تجاوز نظامی امریکا، در تهران به سر می‌برد، در گفت‌وگو با خبرنگار سیاسی کیهان، درباره اصل عمل‌گروگان‌گرفتن امریکاییان در ایران گفت: «مسئله گروگان‌ها از دیدگاه قانونی و معنوی قابل دفاع نیست، اما به‌عنوان یک واقعیت سیاسی که از خشم حقانی مردم سرچشمه می‌گیرد کاملاً قابل فهم است. یعنی امریکایی که سال‌ها ما را استثمار کرده باید درک کند که این خشم مردم است که سبب می‌شود تا دست به چنین عملی بزنند. هرچند که این عمل از نظر قانونی قابل دفاع نباشد، اما عکس‌العمل طبیعی ملتی است نسبت به ظلم، اما ببینیم چگونه می‌توانیم مسئله را که به‌رحال پیش آمده در چارچوب هدف‌های معنوی و سیاسی و اقتصادی خود حل کنیم. نظری که دکتر یزدی در این مورد داده و بارها نیز تکرار کرده است نظر درستی است و ما باید امریکا را محاکمه کنیم نه گروگان‌ها را. چون گروگان‌ها نماینده امریکا نیستند و بجز در مورد چهار یا پنج نفر آنها که اسنادی در دست است، بقیه کارمندان دون پایه و عده‌ای مأمورین حفاظتی می‌باشند که از طبقات محروم امریکا هستند. بنابراین ما نمی‌توانیم آنها را به‌عنوان افراد نمایندگان امپریالیسم بدانیم.»

فرهنگ در پاسخ به این سؤال که آیا دولت ایران تاکنون شکایتی در مورد حمله نظامی امریکا به ایران که مغایر با تمام قوانین بین‌المللی است، تسلیم سازمان ملل کرده است یا خیر، گفت: از آنجا که در رابطه با مسئله گروگان‌ها مشروعیت شورای امنیت را رد کرده بودیم، شکایت به شورای امنیت در خصوص تجاوز نظامی امریکا به ایران باید با تغییر موضع ایران درباره مسئله گروگان‌ها توأم باشد، از آنجا که دولت ایران چنین تغییر موضعی را مصلحت ندید، لذا ما فقط به ارسال نامه اعتراض به دبیرکل سازمان ملل اکتفا کردیم که وی نیز جواب نامه اعتراض ما را داد. البته این مکاتبه با شکایت رسمی تفاوت فاحش دارد.

وی همچنین در مورد مسئله شرکت اروپا در تحریم خاطر نشان کرد: «امریکا دشمن انقلاب ما است و دلیل دشمنی امریکا هم روشن است. ما در اینجا با استفاده از ایدئولوژی اسلامی و ارزش‌های ملی و بومی خودمان زمینه امیدوارکننده‌ای برای رشد سیاسی و اقتصادی یافته‌ایم. البته هنوز در آغاز راهیم و مسلماً مشکلاتی در پیش داریم، ولی باید توجه داشت که ما اولین کشور خاورمیانه هستیم که به معنی واقعی کلمه انقلاب کرده‌ایم و می‌خواهیم مملکتی داشته باشیم که آزادانه تصمیمات سیاسی و اقتصادی بگیرد و امکان به وجود آمدن یک جامعه برخوردار از آزادی و عدالت را میسر سازد. این تبلیغات اسلامی نیست که امپریالیسم را به وحشت انداخته، پاکستان و عربستان هم تبلیغات اسلامی می‌کنند. بلکه این مردمی بودن و ضدامپریالیست بودن انقلاب اسلامی ما است که امریکا را می‌ترساند. یعنی ما می‌خواهیم تصمیمات خود را بر مبنای منافع خودمان بگیریم و امریکا نمی‌خواهد چنین بدعتی گذاشته شود و از هیچ تزویر و دسیسه‌ای برای شکست دادن کوشش فخرآور ما فروگذار نیست. امریکا از راه‌های مختلف برای تضعیف انقلاب اسلامی ایران استفاده کرده است متتها گروگان‌گیری بهانه فریبنده‌ای به دست دستگاه‌های تبلیغاتی امپریالیسم داده که افکار عمومی مردم امریکا و حتی اروپا را علیه ما بسیج کنند... اروپایی‌ها در این تحریم نمی‌خواهند شرکت کنند، چون برخلاف منافع آنهاست... اما از آنجا که مسئله گروگان‌ها برای مردم اروپا چه از نظر قانونی و چه از نظر انسانی غیرقابل قبول است، لذا امریکا توانسته است که با تبلیغات وسیع و حسابگرانه افکار عمومی اروپا را علیه ایران تجهیز کند... بدین دلیل است که کشورهای اروپایی علی‌رغم منافع خودشان تا حدی ناچار به انجام این کار شده‌اند.»^۶

از سوی دیگر، امروز در فیگارو (چاپ فرانسه) از آنی کرگل با نگاهی متمایل به چپ تحلیلی درج شد که تا حدودی با آنچه در خبر پیش آمده متفاوت است، این تحلیل بدین شرح است: «همچنان‌که از ابتدای امر حدس زده می‌شد، گروگان‌گیری این امکان را می‌دهد که مسیر انقلاب ایران را که از ۱۸ ماه پیش ترسیم شده است در جهت صحیح خود هدایت کرد. این مسیر با دو روش به جهت صحیح خود هدایت می‌شود. از یک طرف لیبرال‌های طرف‌دار بازرگان حذف می‌شوند و بدین ترتیب وحدت لیبرال‌ها با مذهب‌یون که مشخصه مرحله اول انقلاب بود، جای خود را به وحدت مارکسیست‌ها با مذهب‌یون که مشخصه مرحله نوین انقلاب است، می‌دهد. از طرف دیگر، حادثه گروگان‌گیری ترتیب و اولویت ارزش‌های بنیادی را که جنبش انقلابی به ارمغان آورده بود دگرگون می‌کند، بدین معنا که شعار مذهبی "الله اکبر" تحت الشعاع شعار استراتژی "مرگ بر امپریالیسم امریکا" قرار می‌گیرد... کسانی که عمل گروگان‌گیری را طرح‌ریزی کرده بودند بدون شک خود پیش‌بینی نکرده بودند که این عمل ممکن است وسیله‌ای چنین مؤثر از کار درآید. آنها به‌زعم خود این شایستگی را داشتند که قدرت و کارایی این عمل را درک کرده و درحالی‌که با علاقه مفرط به ادامه آن مبادرت می‌کردند نتایجی را از آن به دست آورند... عمل گروگان‌گیری لیبرال‌های ایرانی را در داخل و امریکا را در خارج مهار کرد. امریکا دم به تله‌ای داد که تمام متخصصین شانتاژ

آن را آرزو می‌کردند. امریکا نتوانست این راز را مخفی نگه دارد که آزادی اتباعش از همه چیز مهم‌تر است. این ادعا با خصلت این‌گونه اعمال مطابقت دارد، ولی به امریکا کمک چندانی نکرد که آبرومندانه از این دام خلاص شود. باتوجه‌به این امر که همین امریکا طبق سنت دیگری هرگز حاضر نخواهد شد تاوان این گروگان‌گیری را (تحویل دادن شاه) بپردازد.^۷

۵۳۶

تحركات امروز عراق بجز یک مورد تقویت پاسگاهی عمدتاً به تلاش عوامل داخلی آن در غرب کشور مربوط است.

مشاهدات مأموران هنگ ژاندارمری ایلام حاکی از استقرار ۲ دستگاه جیب و یک دستگاه خودروی گاز در مقابل پاسگاه چیلات ایران و تعداد ۷ دستگاه نفربر زرهی، یک دستگاه بلدوزر زردرنگ با دستگاه‌های سنگ‌شکن، ۴ دستگاه چادر نظامی و ۲ دستگاه توپ در پاسگاه چیلات عراق می‌باشد.^۸ انفجار یک لوله نفت در بین راه نفت‌شهر و قصر شیرین^۹ از جمله اقدامات امروز عوامل عراق است. ابتدا در ساعت ۲۰، در پنج کیلومتری پاسگاه چغاحمام (گروهان خان‌لیلی)، صدای انفجاری به گوش رسید که بنابر اعلام ژاندارمری، «اقدامات احتیاطی به گروهان ژاندارمری خان‌لیلی ابلاغ و به مسئولین شرکت نفت جهت اطفاء حریق اعلام گردید.»^{۱۰} سپس در ساعت ۲۳، مطابق گزارش شهربانی نفت‌شهر «خطوط لوله نفت‌شهر به پاتاق در ۲۵ کیلومتری حوالی پاسگاه ژاندارمری چغاحمام به وسیله عناصر مخرب منفجر و باعث آتش‌سوزی و قطع ارسال نفت به پاتاق گردید.»^{۱۱} تهاجم دیگر در محدوده گروهان ژاندارمری موسیان و پاسگاه چیلات صورت گرفت. در ساعت ۰۰:۳۰ دقیقه تا ساعت ۰۳:۳۰ بامداد امروز، یک یونیت نفتی هدف حمله قرار گرفت. در این هجوم کمپ کارگران شرکت نفت آسیب دید. گزارش‌های ژاندارمری از مقاومت پرسنل ژاندارمری با کمک افرادی از عشایر اطراف حکایت می‌کند.^{۱۲}

نکته قابل توجه تلفن‌گرام استانداری ایلام به معین‌فر وزیر نفت و میرسلیم معاون سیاسی اجتماعی وزارت کشور، در این زمینه و اظهار گلایه مندرج در آن است. در این تلفن‌گرام پس از تکرار گزارش ژاندارمری اضافه شده است: «باینکه پرسنل پاسگاه مذکور [چیلات] برای سرکوبی مهاجمین تا آخرین تیر فشنگ خود را خالی می‌نمایند و با عشیره زیاد فداکاری و از خودگذشتگی قابل تقدیری نشان می‌دهند، در عوض با سردی و بی‌تفاوتی مسئولین و کارمندان شرکت نفت روبه‌رو می‌شوند به طوری که حتی از دادن آب آشامیدنی به آنها خودداری نموده‌اند. با عرض مراتب فوق و اینکه پرسنل گروهان موسیان همواره بایستی به محض کوچک‌ترین حادثه در اسرع وقت به کمک مسئولین شرکت نفت بشتابند لازم است که بیشتر به وضع رفاهی آنها چه از لحاظ غذا و وسایل رفاهی توجه شود. متمنی است مقرر فرمایند یک دستگاه بی‌سیم و بی‌سیم‌چی و همچنین یک دستگاه خودرو آماده و نیز ۲ دستگاه کابینت کولردار موجود شرکت

نفت باتوجه به گرمای طاقت فرسای موسیان به منظور استراحت نگهبانانی که بایستی در شب بیدار باشند و به گشت بپردازند در مرکز گروهان ژاندارمری موسیان مستقر نمایند تا پرسنل ژاندارمری با دلگرمی بیشتری به حفاظت از تأسیسات نفتی اقدام نمایند. ضمناً به پرسنل شرکت نفت توجه داده شود تا در چنین مواقعی با آغوش باز از هم وطنان و محافظین خود استقبال نمایند.^{۱۳}

۵۳۷

در سندج، اوضاع عمومی با سرعتی نه چندان چشمگیر، به سمت عادی شدن پیش می رود. علت کندی، وجود مقاومت‌ها و اقدامات ایذایی پراکنده به خصوص در جاده اصلی کرمانشاه به سندج است.

امروز، در برابر استناداری بمبی منفجر شد که به گزارش خبرنگار انقلاب اسلامی بر اثر آن «یک کارگر کشته و ۲ تن زخمی شدند»^{۱۴} به گزارش خبرنگار همین روزنامه: «اکثر مغازه‌ها به ویژه نانویی‌ها و قصابی‌ها باز و مردم طبق معمول در رفت و آمد هستند. هیچ فرد مسلحی در شهر دیده نمی شود. نیروهای ارتش ارتفاعات اطراف شهر را در تصرف خود دارند و افراد سپاه پاسداران و پیشمرگان مسلمان کرد مشغول توزیع مواد غذایی و دارویی بین اهالی شهر هستند. اکثر ادارات دولتی که توسط مهاجمین به آتش کشیده شده است پاک‌سازی می شود. پیشمرگان مسلمان کرد همچنان پاک‌سازی را ادامه می دهند. تعداد متهمین و دستگیرشدگان در زندان پادگان افزایش یافته است و احتیاج شدید به قاضی شرع می باشد تا برای محاکمه متهمین دادگاه تشکیل شود. آموزش و پرورش سندج که خود یکی از کانون‌های فساد و ضدانقلاب در سندج بوده است، کاملاً تعطیل است»^{۱۵}

در این حال، یک گروه پزشکی داوطلب از بیمارستان حجتیه اصفهان برای انجام خدمات درمانی و پزشکی وارد سندج شد و کار خود را آغاز کرد. این گروه پزشکی شامل ۲ جراح، یک طبیب، یک ماما، ۲ تکنسین بیهوشی، ۳ تکنسین اورژانس و یک بهیار است. کار توزیع مواد غذایی بین مردم شهر سندج نیز با همت جمعیت شیروخورشید ادامه دارد و مرکز درمانی و بهداشتی جمعیت با کوشش گروه‌های اعزامی کار خود را آغاز کرده است.^{۱۶}

درخواست امروز واحد تدارکات سپاه مستقر در سندج، گوشه‌ای دیگر از نیازهای کنونی شهر را نشان می دهد، متن درخواست چنین است: «جوراب، حوله، کمر بند، بند پوتین، فانسقه، حمایل، خودکار آبی، ماژیک قرمز ریز و درشت، مهر برای کتابخانه اسلام سندج استان کردستان ارسال دارید»^{۱۷}

علاوه بر این، از مصاحبه معاون عملیات سپاه مستقر در سندج که در شماره امروز روزنامه جمهوری اسلامی درج شد، می توان جنبه‌هایی از اوضاع کنونی شهر را دریافت. وی به سؤالات متعدد روزنامه، مفصل پاسخ داده و گفته است: «ما جهت پاک‌سازی شهر با اجازه گرفتن از صاحب‌خانه، خانه‌ها را می گردیم البته روزهای اول به ترتیب خانه به خانه می گشتیم، ولی در حال حاضر چنانچه گزارشی نسبت به کسی یا خانه‌ای به ما برسد باتوجه به جوانب مسئله و شناسایی قبلی آن طوری عمل می کنیم که اشکالی پیش نیاید و تا حالا این عمل عکس العمل منفی در بین مردم نداشته [است]...»

در حال حاضر حدود ۲۰۰ نفر از بچه‌های جهاد هستند که تاکنون یکی دو تا از بیمارستان‌هایی که بلااستفاده بود را جهت مورد استفاده قرار گرفتن، آماده کرده‌اند همچنین مخابرات و رادیو تلویزیون را در اختیار و به راه انداخته‌اند. ... قریب ۳۰۰ الی ۴۰۰ جسد مسلمانان در اطراف سیلوی سنندج هست که می‌کشند و به آنجا می‌برند. ... از طرفی دیگر همین سه روز پیش به علت عدم تسلط کامل سپاه و ارتش توسط عناصر مزدور سه برادر را که فامیلشان نمکی است، به جرم مسلمان بودن اعدام کردند و الآن هم گاهی اوقات از ارتفاعات شهر یا بعضی از منازل خمپاره شلیک می‌کنند. ... خیلی از جوان‌ها از شهر خارج شده‌اند و احتمالاً الآن در ارتفاعات هستند، ولی از کسانی که در شهر مانده‌اند اکثرشان با ما موافق‌اند، اما به علت همان جو رعب و وحشتی که قبلاً اشاره کردم باعث شده که مردم تماسشان با ما کم شود، ولی به هر حال ما اطلاعات لازم را در محل‌های خلوت‌تر، از مردم کسب می‌کنیم. ... دو جسد از هواداران مجاهدین در اینجا هست که مدارک نشان می‌دهد از تهران آمده بودند، البته این مطلب را ما از محل زندگی‌شان و مدارکی که از جیب آنان به دست آورده‌ایم نشان یافتیم همچنین در نیمی از محل‌هایی را که ما جهت پاک‌سازی می‌گردیم کتاب‌های مجاهدین وجود دارد. ... آقای موسوی جهت فراهم نمودن زمینه برای شروع محاکمه دستگیرشدگان درگیری‌ها [ی] اخیر به سنندج آمد و هم‌اکنون در قسمت تحقیقات سپاه مشغول بررسی این مسئله می‌باشد. ...

بر اساس تهدیدات عناصر ضدانقلاب مبنی بر اینکه هرکس مغازه‌اش را باز کند آن را منفجر می‌کنیم ما هم جهت خنثی کردن این مطلب چنین اطلاعیه‌ای صادر کردیم.* ... عده‌ای از صاحبان مغازه به علت شکسته شدن شیشه‌های مغازه‌شان و همچنین خارج شدن از شهر در طی درگیری و عدم بازگشت آنان تاکنون به سنندج مغازه آنها بسته است، ولی کسانی که خود در شهر هستند تا حالا مغازه‌های خود را گشوده‌اند و می‌توان گفت اکثر مغازه‌ها باز است. ... کارهایی که ما فعلاً در حال انجامش هستیم به راه انداختن اداره‌های دولتی و تصفیه عناصر فاسد، دستگیری عناصر و مسببین درگیری‌های اخیر و به طور کلی کوشش و تلاش جهت بازگرداندن حالت عادی و عمومی شهر و همچنین پاک‌سازی راه‌های ورودی شهر خصوصاً جاده کرمانشاه به سنندج هستیم»^{۱۸}

۵۳۸

حل مسئله ناامنی ناشی از تحرکات ایذایی و مسلحانه در جاده‌های منتهی به سنندج، به خصوص در جاده اصلی کرمانشاه به سنندج که از مراکز مستعدی چون دیواندره و کامیاران می‌گذرد، از مهم‌ترین عوامل عادی شدن وضعیت سنندج محسوب می‌شود.

در ادامه دستورالعمل‌های قبلی مبنی بر پاک‌سازی این مسیر که قرار است از ۱۳۵۹/۳/۲، آغاز گردد،** امروز از مرکز فرماندهی عملیات سپاه در تهران این پیام به ستاد عملیات غرب ارسال

* منظور اطلاعیه‌ای است که از رادیو خوانده شد و در روزشمار ۱۳۵۹/۲/۳۰ به آن اشاره شده است.

** نمونه‌ای از دستورالعمل‌های مذکور در روزشمار ۱۳۵۹/۲/۳۰، ذکر شده است.

شد: «طبق قرار قبلی در کمیسیون وزرای امنیتی به منظور پاک‌سازی محور کرمانشاه - سندج، ۳۰۰ نفر پاسدار و ۱۵۰ نفر ژاندارم لازم بود زیر [نظر] فرماندهی لشکر ۸۱ زرهی قرار گیرند از آنجا که ژاندارمری حاضر به تأمین فوق نشد و سپاه هم‌اکنون هیچ‌گونه اقدامی در این باره نکرده است، لذا درخواست شده است (از طریق سماجا) که سپاه علاوه بر ۳۰۰ نفر، ۱۲۰ نفر هم اضافه تأمین کند تا هرچه زودتر جاده کامیاران - سندج پاک‌سازی گردد.

مسئول ستاد کلاهدوز»^{۱۹}

در این حال، مشکلات عدیده‌ای از جمله مسئله نیروی داوطلب جایگزین، بروز می‌یابد که باتوجه به اینکه بخش عمده‌ای از توان کنونی در حل مسائل، متکی به نیروهای داوطلب است موضوعی واجد اهمیت تلقی می‌شود. در پیام امروز فرمانده سپاه کامیاران به سپاه کرمانشاه آمده است: «احتیاج به نیرو داریم. سریعاً اقدام شود، ۳۰ نفر از یزد و سمنان در کامیاران بودند که بدون اجازه رفته‌اند.»^{۲۰*} امروز همچنین این پیام در ساعت ۱۳:۰۰ از دیواندره به کرمانشاه ارسال شد: «احتیاج شدید به نیرو داریم، سریعاً اعزام کنید.»^{۲۱} پیام امروز سپاه زنجان به تهران نیز مؤید وجود مشکل کمبود نیرو در دیواندره است. متن پیام چنین است: «تعداد ۳۲ نفر از برادران زنجان فقط در دیواندره مستقر هستند و وقت مأموریت آنها نیز تمام شده و پاک‌سازی منطقه نیز به علت نبودن افراد انجام نشده، ضمناً سپاه با ارتش و افسران مؤمن با اجازه فرمانده تیپ هماهنگی کرده که در صورت بودن نیروی کافی سپاه به پاک‌سازی پردازند و سپاه از لحاظ نگهداری و هم از نظر تدارکاتی خیلی در مضیقه هستند. سپاه بیچار تدارک نمی‌کند (از لحاظ غذا و وسایل نقلیه).»^{۲۲}

از سوی دیگر، سپاه کرمانشاه که مرکزی برای توزیع نیازهای ذکر شده از کامیاران و دیواندره است امروز، در تلفن‌گرمی به تهران اعلام کرد: «اینجا در حدود ۷ روز است که نه مهمات داریم و نه تدارکات، برادران خانی و حاج طهماسبی را فرستاده‌ایم و هیچ اقدامی نشده است اگر چنین باشد ما نمی‌توانیم کار کنیم.»^{۲۳}

یادآوری می‌شود گردنه صلوات‌آباد به‌عنوان گلوگاه دیگری در جاده همدان به سندج مطرح بوده است که قبلاً مورد پاک‌سازی قرار گرفته و امروز گزارش آن در روزنامه جمهوری اسلامی درج شد که حاوی اطلاعاتی از این پاک‌سازی است. به گزارش خبرنگار این روزنامه از همدان، نیروهای سپاه قروه موفق به پاک‌سازی دو منطقه و تصرف گردنه صلوات‌آباد در محور قروه - سندج شدند. در این عملیات یک دستگاه کامیون کابین‌دار مجهز به دستگاه‌های پیچیده که در اختیار سازمان چریک‌های فدایی خلق بوده است از ضدانقلابیون به دست آمد. دستگاه‌های مدرن مخابراتی مذکور قادر به تماس با کشورهای خارجی و قابل حمل و نقل می‌باشند. منطقه گنجی و دهگلان و پس از آن گردنه صلوات‌آباد در محور قروه - سندج پاک‌سازی گردید و تعداد زیادی سلاح و مهمات و خودرو به دست پاسداران افتاد.^{۲۴}

* در هامش نسخه‌ای از این پیام که برای مرکز فرماندهی سپاه ارسال گردیده، نوشته شده است: «از فرمانده سپاه یزد و سمنان توضیح خواسته شود و ضمناً جایگزین آنان اعزام گردد. امضا»

خبرهای مندرج در مطبوعات حاکی از موفقیت چشمگیر مربوط به تحرک جدیدی در حل مسئله بانه است، اما در صحنه عمل، با وجود اقدامات جدید، وضع بحرانی گذشته ادامه دارد. روزنامه کیهان در شماره امروز خود، در تیتیر صفحه اول نوشت: "محاصره پادگان بانه شکست" در متن این خبر آمده است: «گزارش‌های رسیده از بانه حاکی است که در اطراف پادگان این شهر درگیری همچنان ادامه دارد. در همین حال، یک مقام مطلع در ستاد مشترک ارتش در تهران در گفت‌وگویی اعلام کرد که روز گذشته، ستاد مشترک به منظور تقویت پادگان بانه به آن منطقه نیرو اعزام داشته است.» در ادامه این گزارش بعد از اشاره به اخبار دیگر مناطق کردستان آمده است: «صبح امروز، یک مقام موثق در ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران در گفت‌وگویی با کیهان اعلام کرد که به دنبال اعزام نیروهای کمکی به پادگان بانه این پادگان از محاصره درآمد. این مقام افزود که عملیات شکست محاصره به وسیله هلیکوپترهای اعزامی انجام شد که مواضع دشمن در اطراف پادگان را در هم کوبیدند. در این عملیات تعدادی از نیروهای ضدانقلابیون دستگیر و بعضی از آنها فرار کردند و اکنون این پادگان تقویت شده است.»^{۲۵}

در عرصه عمل، ساعت ۱۵:۳۰، ستاد مشترک ارتش به ژاندارمری خبر داد: «تعدادی از افراد حزب دمکرات کردستان مسلح به سلاح‌های کلاشینکف و آرپی. جی ۷ و اسلحه ضد هوایی از طریق کوهستان به طرف بانه حرکت نموده‌اند.»^{۲۶} قبلاً هم خبرهای رسیده تا ساعت ۷ صبح، حاکی از این بود که «تعداد زیادی از مهاجمین به سمت بانه حرکت و در قهوه‌خانه کوئچ در ۲ کیلومتری بانه تجمع و قصد دارند هنگام تاریکی تقسیم‌بندی شده و حرکت نمایند.»^{۲۷} همچنین گزارشی که ژاندارمری در ساعت ۱۹:۲۵، به دفتر ریاست جمهوری ارسال کرد، حاکی است: «۱. تعداد ۳۵ نفر افسر و درجه‌دار نیروی مخفی [مخصوص] که تعداد ۲۰ نفر در کوه اربابا و ۱۵ نفر در پادگان بانه پیاده شده بودند تاکنون از سرنوشت ۲۰ نفر اطلاعی در دست نیست و برای اشغال مواضع داخلی و سرکوبی مهاجمین مستقر در اطراف بانه به انگیزه قطع ارتباط مشخص نگردیده است.»^{۲۸} ۲. اغلب ارتفاعات بانه همچنان در اشغال ضدانقلابیون بوده و تیپ ژاندارمری بانه با وجود مشکلات زیاد از موجودیت خود نهایت تلاش و دفاع را می‌نماید.»^{۲۸}

در گزارش بعدی اوضاع بعد از ظهر تا شب، چنین ذکر شده است: «۱. ... مهاجمین با سلاح‌های سبک و خمپاره ۱۲۰ و تفنگ ۱۰۶ و آرپی. جی ۷ پادگان و گروهان ژاندارمری بانه [را] زیر آتش گرفتند که پرسنل خودی با پشتیبانی هلیکوپترهای کبری به آتش ضدانقلابیون پاسخ و ۲ نفر از پرسنل تیپ مجروح گردیدند. ۲. ضدانقلابیون با نصب بلندگو در شهر و در نزدیکی پادگان اعلام می‌کردند اگر ارتش کوه اربابا را از ما گرفت شهر در اختیار ماست. ۳. تاکنون وضع کوه اربابا و

* به هم‌ریختگی عبارت از سند است. منظور این است که پیاده‌شدن نیروها برای سرکوبی مهاجمان بوده و بی‌اطلاعی از وضع آنها، به دلیل قطع ارتباط است.

پرسنل پیاده شده روی کوه به انگیزه [به دلیل] قطع تماس روشن نگردیده است.^{۲۹} در ساعت ۲۲:۴۰، مرکز فرماندهی سپاه به ستاد مشترک تلفن گرامی بدین شرح زد: «طبق خبر واصله از بانه (از طریق سپاه مراغه) وضعیت پادگان بانه بسیار خطرناک است و طبق اظهار برادر رسولی مسئول پادگان بانه ۵۰ درصد نیروها شهید و بقیه نیز روحیه آنها ضعیف شده، اگر کمک نرسد پادگان سقوط خواهد کرد. خواهشمند است هرچه زودتر اقدامات لازم به عمل آید.»^{۳۰} در ادامه، دقایقی بعد از نیمه شب تلگراف سیار فرمانده گروهان ژاندارمری بانه خبر داد: «هم اکنون هواپیما [ها]ی فانتوم روی پادگان ظاهر شده اند تک تیراندازی ادامه دارد، ولی در مدت یک ساعت گذشته، در زیر آتش شدید سلاح های سنگین مهاجمین قرار داشته ایم که به آتش آنان پاسخ داده شده، ولی احتمال خطر ظرف امشب، وجود دارد. جسدهای موجود تاکنون تخلیه نشده... و اثر نامطلوبی در روحیه پرسنل به جا گذارده است. مقرر فرمایید در مورد شکستن حلقه محاصره و تخلیه اجساد اوامر مقتضی صادر، نتیجه را ابلاغ دارند.»^{۳۱}

۵۴۰

سقز و مهاباد از جمله شهرهایی هستند که در حاکمیت گروه های مسلح غیرقانونی قرار دارند و در عین حال نیروهای مسلح نظام نیز در آنجا حضور دارند. امروز، علائمی از تدارک احتمالی نظام برای پاک سازی سقز و تحرکات دیگری مربوط به مهاباد مشاهده شد.

در ساعت ۱۵:۲۵، ستاد مشترک ارتش در پیامی به مرکز فرماندهی سپاه اعلام کرد: «چون به زودی بایستی سقز پاک سازی شود دستور فرمایید به طور موقت ۱۰۰ نفر پاسدار [به] پادگان سقز اعزام دارند که با همکاری و هماهنگی پادگان نسبت به پاک سازی شهر اقدام نمایند.»^{۳۲} پیام مذکور به اضافه این دستورالعمل برای نیروی زمینی ارتش جهت آگاهی ارسال شده است: «جهت آگاهی و پیروی موضوع فوق ضمناً چون شناسایی مستلزم عملیات زمینی بلافاصله می باشد علی هذا دستور فرمایید از لشکر برنامه زمانی اجرای پاک سازی تنظیم و به موقع درخواست شناسایی هوایی نمایید.»^{۳۳}

ساعتی بعد، کلاهدوز رئیس ستاد سپاه، به سپاه کرمانشاه پیام داد: «طبق اطلاع رسیده شهر سقز تقریباً خالی شده، پیشمرگها فراری و تصرف شهر آسان می باشد. با ستاد سندج بایستی هماهنگی به وجود آید تا اقدام شود.»^{۳۴} یادآوری می شود روز قبل سپاه میاندوآب در پیامی به کلاهدوز اطلاع داده بود که «نیرو اعزام کنید. وضع سقز مساعد، شهر تقریباً خالی شده، پیشمرگان فراری و تصرف شهر آسان می باشد، سریعاً اقدام شود.»^{۳۵}

درباره مهاباد، امروز اداره مرکزی اطلاعات و بررسی های سپاه به واحد اطلاعات سپاه تبریز اعلام کرد: «طبق اطلاع واصله قرار است ضدانقلاب در کردستان از طریق تبریز به مهاباد و ارومیه به مهاباد تدارک و پشتیبانی شوند. بدین وسیله مقرر می شود که کلیه اتومبیل های حامل دارو بازرسی

در صورتی که متعلق به سازمان‌های دولتی نبوده آنها را ضبط و به بهداری سپاه تحویل تا ترتیب انتقال آنها به منطقه داده شود.^{۳۶}

امروز همچنین در ساعت ۱۸:۰۰، حزب دمکرات اجتماع بزرگی در مهاباد برگزار کرد. گزارش شهربانی مهاباد از این قرار است: «از طرف حزب دمکرات میتینگی در میدان شهیدان مهاباد برگزار گردید. در این میتینگ که عده کثیری از اهالی شهر و سایر مناطق کردستان شرکت داشتند دکتر

عبدالرحمن قاسملو در میتینگ حزب دمکرات مدعی شد: باینکه دولت راه مذاکره را بسته است، ما همیشه برای مذاکره حاضریم.

قاسملو سخنرانی کرد، نامبرده در این سخنرانی اشاره به وقایع شش ماه اخیر کردستان کرد و در مورد طرح ۲۶ ماده [ای] هیئت نمایندگی خلق کرد و طرح شش ماده‌ای حزب دمکرات و نیز درگیری اخیر کردستان بیاناتی ایراد و سپس جنگ در داخل شهرها [را] محکوم و چنین ادعا کرد باینکه دولت راه مذاکره را بسته است ما همیشه برای مذاکره حاضریم چون معتقد به جنگ و برادرکشی نیستیم و از فرمایشات رئیس‌جمهور که فرمودند مردم کرد سلاح‌ها را مخفی کنند و ببینند حق آنها را خواهیم داد یا خیر* استقبال و آن را منطقی تلقی نموده و آمادگی حزب دمکرات را برای مناظره تلویزیونی اعلام می‌کنیم.^{۳۷**}

شب‌هنگام، اتفاقی نادر در این شهر روی داد که علت و هدف آن روشن نگردید. ماجرا این‌گونه بود که سینما امید یکی از دو سینمای مهاباد، دچار حریق شد و با وجود فعالیت سه ماشین آتش‌نشانی، پنج ساعت، در آتش سوخت. به گزارش خبرنگار کیهان: «حریق که از ساعت ۱۰ شب چهارشنبه، آغاز شده بود تا ساعت ۳ بامداد، ادامه داشت. علت حریق و میزان خسارات وارده هنوز معلوم نشده است. در رابطه با آتش‌سوزی این سینما ۲ نفر دستگیر شدند و بازجویی از آنان ادامه دارد.»^{۳۸}

۵۴۱

آنچه امروز قاسملو در مهاباد تحت‌عنوان ضرورت مذاکره مطرح کرد، نوعی واکنش به روند اخیر قضایا در سنجیدگی است و بجز وی افراد دیگری نیز آن را مطرح می‌کنند. تجربه تلخ مذاکره

* البته صحبت‌های بنی‌صدر راجع به استفاده نکردن از سلاح در مطالبات، به معنای خلع سلاح و بی‌نتیجه‌بودن سلاح بود نه مخفی کردن آن. قاسملو عمداً این اشتباه را مرتکب شده است تا تأثیر اساس حرف بنی‌صدر را خنثی کند.

** ضمیمه دارد؛ نگاهی به آخرین وضعیت شهر مهاباد در گزارش به فرماندهی سپاه.

در گذشته و سوءاستفاده شدید گروه‌های مسلح غیرقانونی از فرصتی که از این طریق به دست آوردند، تقریباً کلیه نیروهای هوادار نظام را به بی‌فایده و مضر بودن مذاکره رسانده است.

در شماره امروز روزنامه جمهوری اسلامی، مصاحبه با فردی که "معاون فرماندهی عملیات سپاه پاسداران مستقر در سندج" معرفی شد، درج گردید. وی در پاسخ به این سؤال که «چنانچه دولت در ادامه جنگ بخواهد هیئتی جهت مذاکره معرفی کند، عکس‌العمل شما در قبال آن چیست؟» گفت: «حدود سه روز پیش هیئتی از طرف سپاه پاسداران مستقر در سندج به حضور رئیس‌جمهور رفت و صریحاً به ایشان گفتند که سپاه پاسداران با هیچ‌گونه مذاکره‌ای کنار نخواهد آمد، بلکه همان‌طوری که آیت‌الله منتظری گفته‌اند ما جهت پاک‌سازی کامل منطقه تا آخرین قطره خون خود استقامت می‌کنیم. ضمناً اگر به این حرف ما توجه نشود و احتمالاً مذاکره‌ای صورت بگیرد، ما بدون توجه به آن راه خود را ادامه می‌دهیم.»^{۳۶}

در شماره امروز همین روزنامه، مصاحبه‌ای نیز با سرهنگ صدری فرمانده لشکر ۲۸ سندج، درج شده است. وی در مورد وضعیت گروه‌های مسلح درگیر در سندج که اکنون از شهر خارج شده‌اند و ممکن است دست به تحرکات مسلحانه در بانه یا مناطق دیگر بزنند، گفت: «اینها را تعقیب خواهیم کرد تا مرزها را به‌طور کامل ببندیم و ممکن است حملاتی پراکنده داشته باشند. ضمناً پادگان بانه مواضعش مستحکم شده و نه اینکه سقوط کرده و تقویت شده، تجربه ثابت کرده همان‌طوری که حضرت آیت‌الله‌العظمی منتظری فرمودند مذاکره به معنی شکست است. مذاکره کردن یعنی تقویت گروه‌ها و نابودی مردم.»^{۴۰}

در این حال اظهارات امروز آیت‌الله بهشتی رئیس دیوان‌عالی کشور و عضو مؤثر شورای انقلاب، نشان می‌دهد که فراتر از هرگونه بحث راجع به مذاکره، تصمیماتی تعیین‌کننده درباره قضایای کردستان اخذ شده است. اتفاقاً در جناح‌بندی کنونی نظام، در این باره بیشتر از سایر قضایا تفاهم وجود دارد. به نوشته روزنامه جمهوری اسلامی دکتر بهشتی رئیس دیوان‌عالی کشور و عضو شورای انقلاب، طبق برنامه هر هفته در مصاحبه مطبوعاتی به سؤالات خبرنگاران داخلی و خارجی پاسخ گفت.

در این نشست مطبوعاتی خبرنگار روزنامه اطلاعات سؤال کرد: «چندی قبل حزب دمکرات کردستان طرح شش‌ماده‌ای برای کردستان ارائه داد و دولت هم این طرح را پذیرفت، ولی چرا تاکنون اجرا نشده؟ اصولاً سیاست دولت در قبال مسائل کردستان چیست؟ استدعا می‌کنم این را پاسخ دهید و قضایای کردستان چگونه می‌خواهد خاتمه پیدا کند؟»

دکتر بهشتی پاسخ داد: «شما از هر ایرانی و هر ایرانی مقیم در مناطق کردنشین، برادران و خواهران کرد که به‌راستی با تجزیه‌طلبی مخالف باشند بپرسید که بالاخره در کردستان چه باید بشود، جواب روشن است، جواب این است که در کردستان باید سلاح بر زمین گذاشته شود. سلاح به دولت تحویل داده شود و دولت موظف است برای مردم کردستان همه‌گونه اقدامات

سودمند را انجام دهد و به مردم منطقه همان اختیاراتی را که مردم استان‌ها و مناطق دیگر دارند بدهد. یک وقت است مردم کردستان اختیاراتی بیش از آنچه مردم یزد، مردم کرمان، مردم خراسان دارند می‌خواهد، در اینجا سؤال است چرا؟ مگر فرقی هست. یک وقتی همان را می‌خواهند پس اگر همان اختیارات را بخواهند باید سؤال از دولت و مسئولان مملکت شود که چرا به آنها چنین اختیاراتی نمی‌دهند، اگر بیش از آن بخواهند از آنها باید سؤال شود که چه می‌خواهند و چرا و به چه دلیل می‌خواهند؟ تمام مردم یک کشور در برابر قانون باید قانون مساوی داشته باشند. ما معتقد هستیم که برادران و خواهران کرد مثل تمام خواهران و برادران دیگر مناطق ایران باید حقوق مساوی و حقوق کافی داشته باشند. بنابراین باید واقعاً شرایط عمومی یک کشور را دید تا ببینیم در رابطه با دادن اختیارات محلی هرچه بیشتر به مردم هر جا برای اداره خودشان، تا کجا می‌توانیم پیش برویم، چه مقدار امکانات داریم، آنها چه امکاناتی دارند و در چه شرایطی هستیم. در کردستان هم باید همان‌طور عمل شود. من معتقد هستم مسئله کردستان از نظر دولت خیلی روشن است مسئله کردستان و وضع کردستان باید به همان صورت باشد که وضع استان یزد، وضع استان کرمان هست بنابراین وقتی به آن صورت درآمد هیچ مشکلی برای دولت و برای مردم کردستان نخواهد بود.»

خبرنگار مذکور در ادامه پرسید: «پس طرح خودگردانی چه می‌شود؟»

دکتر بهشتی پاسخ داد: «این خودگردانی را بیش از آنچه مردم یزد دارند، هست یا به همان اندازه؟ اگر این خودگردانی واقعاً خوب و مفید است باید به مردم یزد هم داده شود و اگر این خودگردانی در شرایط کنونی مفید نیست چرا به مردم کردستان داده شود؟ من فکر می‌کنم مردم کردستان دوست دارند با سایر ملت ایران دارای حقوق مساوی باشند.»

خبرنگار پرسید: «آیا زبان و فرهنگ و قومیت نمی‌تواند عاملی برای جدا عمل کردن درباره کردستان باشد؟»

دکتر بهشتی در پاسخ گفت: «هر قومی زبان خودشان را دارند مگر مردم آذربایجان، آذربایجانی صحبت نمی‌کنند، مگر لر هم برای خودش قومیت ندارد؟ گیلک هم دارد، خراسانی هم قومیت دارد حتی در یک شهر، در یک استان شما می‌بینید، جاهایی هست که زبان خاص خود را دارند، آیا کسی می‌خواهد این خصوصیات را از آنها بگیرد بله اینها را می‌توانید بگویید که یزد این فرق را دارد که زبانشان فارسی است و در مدارسشان فقط فارسی تدریس می‌شود، در کردستان کردی هم تدریس شود، البته شکی نیست زبان آنها، فرهنگ آنها، سنن آنها باید محترم شمرده شود و این آزادی و انواع آن به ایشان داده شده و این حق را در قانون اساسی هم داریم.»^{۴۱}

یادآوری می‌شود دکتر بهشتی ظهر دیروز، در محل مقر سپاه گفته بود: «ما تا پاک‌سازی کامل در منطقه غرب هیچ صلحی را نخواهیم پذیرفت.»^{۴۲}

۵۴۲

درحالی که در مسئله کردستان، چشم انداز حل مسئله به نفع نظام تا حدی روشن شده است، گزارش های تحلیلی سپاه حاوی هشدارهایی درباره مناطق دیگر از جمله گنبد و جیرفت کرمان است.

واحدهای اطلاعات سپاه در بهشهر، ساری، گرگان و گنبد، امروز این پیام را از مرکز دریافت کردند: «طبق اطلاع واصله از منبع موثق، ضدانقلاب درصدد تدارک یک جنگ همه جانبه در منطقه گنبد علیه حکومت جمهوری اسلامی هستند و از قرار معلوم از سراسر کشور اسلحه و مهمات خود را به منطقه سرازیر نموده اند و درصدد شناسایی و سازماندهی هستند. در این رابطه برادران سپاه باید هشیاری خود را بالا برده تا بتوانند به موقع ضدانقلاب را سرکوب کنند.»^{۴۳} در این پیام شکست ضدانقلاب در کردستان، از دلایل این قضیه اعلام شده است.

در جیرفت، درگیری ایجاد شده امروز از نوعی دیگر و به عبارتی غیرسیاسی بود. این درگیری با حمله مسلحانه به یک مقر سپاه در ساعت ۵:۲۰ بامداد، شروع شد. به گزارش ستاد مشترک ارتش در این حمله «افراد قنبر ناروئی با عده ای مسلح پاسداران مستقر در کشمیران را واقع در...»^{*} جیرفت محاصره و به روی آنان و ساکنین محل تیراندازی می نمایند. بر اثر تیراندازی متقابل پاسداران، اشرار عقب نشینی و متواری می شوند. در نتیجه یک زن کشته و یک دختر بیچه مجروح می گردد که یک اکیپ از پاسگاه قلعه گنج و یک اکیپ از پاسگاه ژاندارمری سفرحان به محل وقوع حادثه اعزام گردیده اند.»^{۴۴}

در گزارش سپاه بندرعباس آمده است: «پس از هماهنگی با سپاه کرمان تعداد ۱۵ نفر پاسدار به منطقه مذکور به سرپرستی برادر حسن ذاکری اعزام شدند. تاریخ اعزام ۱۳۵۹/۲/۳۱ ساعت ۱۲ شب.»^{۴۵} این درحالی است که سپاه کرمان نیز در ساعت ۲۳:۴۵، اعلام کرده بود: «ما نیرو به منطقه فرستادیم، ولی به علت کمبود از بندرعباس هم کمک خواستیم که آنها هم امشب فرستاده اند.»^{۴۶}

باین حال، احتمال دامن زدن به این ماجرا و توسعه نابسامانی در این منطقه از نظر سپاه کرمان وجود دارد. گزارش امروز این سپاه به تهران علامتی از این نگرانی است: «دو اتومبیل اسلحه از کرمانشاه به مقصد عشایر جیرفت حرکت کرده است منابع محلی گزارش می دهند که در دو روز آینده احتمال حمله مسلحانه از طرف دو قبیله ای که به تازگی متحد شده اند به سپاه جیرفت یا فهرج وجود دارد. یکی از اتومبیل ها مینی بوس سبزرنگ به شماره... و اتومبیل دوم نیز خاور است. یک ماشین استیشن خاکستری رنگ نیز اسکورت آنها می باشد.»^{۴۷}

* کلمه در سند ناخواناست، منطقه ای در حوالی جیرفت است.

۵۴۳

امروز، طبق اعلام قبلی، اجلاس سه‌روزه "حوزه، دانشگاه، انقلاب فرهنگی" در قم آغاز شد. این اجلاس از سوی سه تشکل مشهور جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، جامعه اسلامی دانشگاهیان، دفتر تحکیم وحدت (انجمن‌های اسلامی و سازمان‌ها و دانشجویان مسلمان دانشگاه‌ها و مدارس عالی کشور) و تشکل جدیدالتأسیس "جماعت تحکیم وحدت طلاب و دانشجویان" برپا شده است.

به گزارش روزنامه *انقلاب اسلامی*، «صبح امروز (۱۳۵۹/۲/۳۱)، طلاب حوزه علمیه همراه با مردم قهرمان قم با شور و هیجانی خاص و با نقل و گلاب از دانشجویان انجمن اسلامی که به این شهر آمده‌اند، استقبال کردند. دانشجویان ابتدا در میدان امام خمینی قم تجمع کرده و پس از آن همراه با مستقبلیین به طرف مدرسه فیضیه راه‌پیمایی کردند و شعارهایی چون "فیضیه، دانشگاه، دو سنگر انقلاب"؛ "دانشجو، روحانی، میثاقتان الهی است" می‌دادند. پس از اتمام راه‌پیمایی در مکان‌هایی که برایشان در نظر گرفته شده بود مستقر شدند.»^{۴۸}

در گزارش روزنامه *جمهوری اسلامی* نیز آمده است «قم شاهد یکی از پرهیجان‌ترین و مقدس‌ترین روزهای خود بود... راه‌پیمایی که شامل اعضای انجمن‌های اسلامی و سازمان‌های دانشجویان مسلمان و اساتید مسلمان دانشگاه‌ها بودند، در صف‌های منظم از مقابل مجتمع آموزش عالی قضایی قم تا مدرسه فیضیه راه‌پیمایی کردند و این در حالی بود که مدرسین حوزه علمیه قم، طلاب، دانشجویان و سایر اقشار و [مردم] مبارز قم به استقبال برادران و خواهران دانشجوی مسلمان خود آمده بودند.»

در میدان امام، ورودی شهر قم، دکتر عبدالله جاسبی به نمایندگی از طرف اساتید مسلمان و یکی از دانشجویان و یکی از طلاب حوزه علمیه چند سخنرانی کوتاه ایراد کردند.^{۴۹}

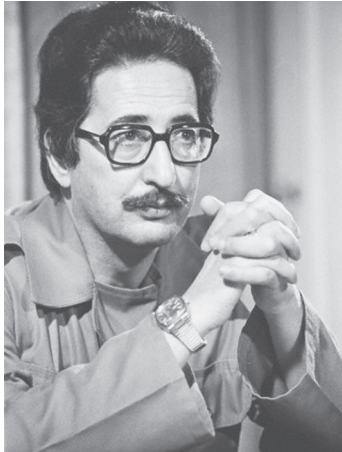
اجلاس مزبور ساعت ۵ بعد از ظهر، به‌طور رسمی شروع به کار کرد. به گزارش خبرنگار روزنامه *انقلاب اسلامی*، در شروع برنامه پس از برگزاری نماز جماعت و تجمع در مدرسه فیضیه، پیام انجمن اسلامی دانشجویان قم و سپس پیام برادران دانش‌آموز انجمن اسلامی قم و پیام مدرسه علمیه رسالت خوانده شد و پس از قرائت پیام نوروزی امام خمینی، شیخ محمد یزدی از اساتید حوزه علمیه و نماینده مردم قم در مجلس شورای ملی مطالبی در مورد انقلاب فرهنگی بیان کرد. وی در قسمتی از سخنان خود گفت: فرهنگ اسلامی طرز تفکر و نوع اندیشیدن است که زندگی انسان براساس آن نوع تنظیم می‌شود و انسان آن‌طور زندگی می‌کند که فکر می‌کند. با سخنرانی یکی از دانشجویان برنامه اولین روز گردهمایی پایان یافت.^{۵۰}

به گزارش خبرنگار روزنامه *جمهوری اسلامی*، در برنامه امروز، یکی از طلاب حوزه علمیه قم مقاله هشدار را قرائت کرد. این مقاله در مورد سوءاستفاده منافقین و معاندین اسلام از صداقت برادران بود.^{۵۱}

۵۴۴

جناح‌بندی کنونی حاکمیت، به تدریج و به آرامی به دوقطبی بنی‌صدر - بهشتی تبدیل می‌شود. این امر در واقع مطابق مشی سازمان مجاهدین خلق است که به جای جناح خط امام، شخص بهشتی و پشت‌سر وی حزب جمهوری اسلامی مخاطب تبلیغاتی باشد. تحت تأثیر مستقیم و غیرمستقیم سازمان، بنی‌صدر نیز به تدریج به چنین جهتی سوق داده می‌شود و در این میان جناح بنی‌صدر در سطح رسانه، شدت برخوردهای تبلیغاتی را در دستور کار دارد، ولی جناح مقابل در عمل (به‌طور مثال در انتخاب نخست‌وزیر) استواری نشان می‌دهد و در تبلیغات ملایم است، مصاحبه امروز دکتر بهشتی بروزی از این وضعیت است.

روزنامه انقلاب اسلامی ارگان هواداران بنی‌صدر نوشت: «دکتر بهشتی در پاسخ این سؤال که نظر شما در مورد اظهارات اخیر رئیس‌جمهور در مورد شما چیست؟ گفت: برای من این طور نقل کرده‌اند که آقای بنی‌صدر در یک گفت‌وگویی گفته‌اند که این سمپاشی‌های رادیوهای بیگانه است که به منظور تفرقه‌اندازی و جدایی‌افکنی از این مطالب منتشر می‌کنند. فکر می‌کنم که آقای بنی‌صدر و همه دوستان ما حساسیت شرایطمان را درک می‌کنند و می‌دانند که حتی کمترین جمله‌ای که بویی از این‌گونه مطالب خلاف از آن به مشام برسد وسیله و دستاویزی خواهد بود برای دشمنان داخلی و خارجی پیروزی انقلابمان. به‌رحال امید من این است که آقای بنی‌صدر و مجلس و همه دوستان دیگر بتوانند با وحدت نظر و اتفاق کامل مسئولیت‌هایشان را برای شتاب‌بخشیدن برای پیشرفت این انقلاب در خط اصیل اسلامی و در خط اصیل استقلال و رعایت کامل شعار نه شرقی، نه غربی پیش ببرند.»^{۵۲}

بنی‌صدر در مقام فرماندهی کل قوا قرار گرفته ولی در مقابله با جناح رقیب به‌ویژه در مسئله انتخاب نخست‌وزیر، روز به روز خود را ضعیف‌تر و محدودتر می‌بیند.

به نوشته مطبوعات، ارگان جناح مقابل بنی‌صدر یعنی روزنامه جمهوری اسلامی در همین مصاحبه سؤال کرد: «این تصور در اذهان است که امام با خواسته رئیس‌جمهور برای انتخاب نخست‌وزیری موافقت کرده است، ولی چگونه شورای انقلاب در این مورد به نتیجه نرسیده است؟» دکتر بهشتی پاسخ داد: «هیچ‌کس مخالفت اصلی ندارد، امام موافقت کردند که ایشان می‌توانند قبل از اینکه مجلس اعتبارنامه‌هایش را تنظیم کند و آماده بشود فردی را با وزرایش انتخاب بکنند و شورا تا آماده‌شدن مجلس (که اختیارات مجلس را دارد) عین آن نقش را به عهده بگیرد. بنابراین این تابع این است که ایشان بتوانند چنین فردی را با وزرایش انتخاب بکنند و شورا هم تصمیم بگیرد چون مسئله مهم این است که اگر این نخست‌وزیر و وزرا طوری

انتخاب نشوند که تقریباً ۹۰ درصد به کار آینده‌شان مطمئن باشند چطور می‌توانند الآن کاری انجام بدهند؟ چطور می‌توانند نقشی به عهده بگیرند؟ در واقع این است که انتخاب یک نخست‌وزیر و یک دولت در این شرایط به طوری که هم حالا مورد تأیید شورای انقلاب و تصویب امام باشد چون در شرایط کنونی باید این‌طور باشد و هم بعد از دو سه هفته از طرف مجلس بتواند رأی اعتماد بگیرد که این کار پیچیده‌ای است و کار ساده‌ای نیست.^{۵۳}

۵۴۵

مطالبی که شاهپور بختیار در مصاحبه با نشریه فرانسوی پاری ماچ مطرح کرده است، شفاف‌سازی نوع برخورد‌های عراق را همراه دارد. اهمیت مسئله، بازگویی نقش عراق در تحرکات مسلحانه غرب کشور و نیز در تحریک و سازماندهی ارتشیان فراری برای تدارک کودتا یا اقدام نظامی دیگری علیه جمهوری اسلامی از زبان یکی از متحدان عراق و دشمنان نظام جمهوری اسلامی است.

بختیار پس از بازگشت از بغداد، در مصاحبه‌ای با نشریه فرانسوی پاری ماچ در پاسخ به پرسش خبرنگار درباره اینکه «در سفر اخیر خود به عراق به چه مسائلی برخورد کرده [است]؟» گفت: «عراقی‌ها خواستار ذره‌ای از خاک ایران نیستند، ولی می‌خواهند در برابر ملاحضاتی که قصد صدور انقلاب ایران به کشورشان را دارند به مقابله برخیزند و به همین دلیل است که عراقی‌ها کردهای ایرانی را مسلح می‌کنند و به تحریک قبایل مرزنشین ایران می‌پردازند.»

وی در ادامه افزود: مطمئن باشید اگر انقلاب دیگری در ایران صورت بگیرد منشأ آن از عراق خواهد بود، زیرا تاکنون بیش از یک‌هزار افسر ایرانی در عراق تجمع کرده‌اند و بی‌شک اجتماع آنها در عراق برای ماهیگیری از شط فرات نیست.

پاری ماچ همچنین نوشته است: شاهپور بختیار کوچک‌ترین وحشتی از ارتش ایران ندارد و معتقد است که دیگر در ایران ارتشی در کار نیست.^{۵۴}

۵۴۶

در شماره امروز ژورنال آفریک (چاپ پاریس)، مصاحبه‌ای با نورالدین کیانوری دبیرکل حزب توده با عنوان "چگونه می‌توان مارکسیست اسلامی بود" درج شده است. مصاحبه در واقع نوعی جدل یا دیالوگ با کیانوری است که آیا یک مشی صحیح انتخاب کرده است یا غلط؟ به همین دلیل مصاحبه با عبارت "خواهیم دید، بله خواهیم دید" پایان یافته است. در این مصاحبه کیانوری آرزوی خود را مبنی بر اینکه بتواند در جبهه متحد انقلابی از اعضا و ارکان باشد و در نهایت رهبری

آن را برعهده بگیرد، بیان کرده است. مصاحبه‌کننده که فرد مطلعی است به نیروی شوروی اشاره کرده که در صورت احراز شرایط مطلوب تحت‌عنوان دفاع از دموکراسی به حمایت حزب توده وارد عرصه خواهد شد، اما کیانوری اصلاً این فرض را تأیید یا رد نکرده است. متن مصاحبه به نقل از بولتن داخلی بررسی روزانه مطبوعات جهان که توسط وزارت ارشاد ملی تهیه می‌شود، چنین است:

«مجله ژون آفریک: جانب‌داری شما نسبت به آیت‌الله خمینی و نظام اسلامی او که خواهان برقراری آن در ایران است باعث تعجب است. مذهب و مارکسیسم از نظر علمی با یکدیگر مغایر هستند.»

نورالدین کیانوری: حزب کمونیست ایران جزمی نیست. این حزب سیاست خود را بر مبنای واقعیت‌های نهضت انقلاب ایران اجرا می‌کند. واقعیت این است که کلیه طبقات مردم ایران که دارای احساسات مذهبی واحدی هستند طرف‌دار انقلاب هستند. تنها یک اقلیت جزئی که مستقیماً به دربار وابسته بوده مخالف انقلاب است. این انقلاب مذهبی است، ولی محتوای آن با کلیه ایده‌هایی که ما همواره به نشر آن پرداخته‌ایم مطابقت دارد و همچنین انقلابی است دموکراتیک، ضدامپریالیست و مردمی. دموکراتیک از این رو که سلطنت را واژگون ساخت و نظام تازه‌ای را بنا نهاد. نظامی که امکان زیستن در هر حزب و گروهی را می‌دهد. صفت ضدامپریالیستی این انقلاب در آن است که امریکا را دشمن شماره یک ایران به شمار می‌آورد و این راهی است که حزب توده از سی‌ونه سال پیش دنبال کرده و هرگز از آن خودداری نکرده است و بالاخره مردمی بودن انقلاب از این روست که دگرگونی اساسی به نفع ستم‌دیدگان همراه داشته است. این انقلاب سرمایه‌های عظیم ۸۰ درصد صنایع مراکز خصوصی را ملی کرد. درحقیقت انقلاب ایران به منزله قطع رابطه‌های قدرت بین طبقات می‌باشد و این به زیان طبقه بورژوازی و به نفع طبقه زحمت‌کش است. شکل مذهبی این انقلاب مسئله اساسی نیست. این محتوای اجتماعی آن است که اهمیت دارد.

ژون آفریک: مع‌هذا قانون اساسی ایران که شما به آن رأی داده‌اید، منشاء اسلامی دارد. **کیانوری:** تکرار می‌کنم، این محتوا است که اهمیت دارد. قوانین ابدی نیستند آنها قابل‌تغییرند. در هر صورت قانون اساسی جنبه‌های مثبت دارد و ما برای تغییر جنبه‌های منفی آن مبارزه خواهیم کرد. مانند حقوق ملی‌گرایان، حقوق زنان و به‌خصوص وظایف رهبری پس از امام خمینی.

ژون آفریک: باوجود این [آیت‌الله] خمینی به شما اعتماد ندارد، او در کتابش برای یک دولت اسلامی می‌نویسد: "ما هرگز با مارکسیست‌ها همکاری نخواهیم کرد من به طرف‌دارانم دستور داده‌ام که چنین کاری نکنند. من می‌دانم که آنها روزی از پشت به ما خنجر خواهند زد. ..."

کیانوری: ما واقع‌بین هستیم. فیلسوف نیستیم که در کتاب‌ها در پی کشف مطالب باشیم. تا

امروز، [امام] خمینی آنچه را ما آرزو داشته‌ایم انجام داده است. ما به مشارکت مارکسیست‌ها و روحانیون ترقی‌خواه در بطن یک نهضت انقلابی معتقدیم. مردانی چون ناصر، قذافی یا حافظ اسد که انقلابیون مسلمان هستند در ابتدا به شدت مخالف کمونیست‌ها بودند، ولی زندگی آنها را به راهی کشاند که موضع خود را تغییر دادند. مبارزه علیه امپریالیسم منجر به اتحاد آنها شد. تجربه بهترین معلم انسان می‌باشد. انقلابیون مسلمان و متعهد بالاخره با مارکسیست‌ها همکاری می‌کنند. ما به این قانون اعتقاد داریم.

نورالدین کیانوری

ژون آفریک: بنابراین شما به منافع دمکراتیک تشکیلات کنونی معتقد هستید، ولی آیا به یک اقدام شدید از جانب احزاب و گروه‌های مذهبی علیه حزب توده، فکر نمی‌کنید؟

کیانوری: ما احتمال انحصارطلبی از جانب جنبش‌های مذهبی افراطی تشکیلات سیاسی را در نظر داریم. کاملاً امکان آن وجود دارد، ولی تصور می‌کنم که به اندازه کافی نیروهای قدرتمند در مرکز جنبش‌های مذهبی وجود داشته باشد که معتقد به آزادی فکر و عمل که امروزه در ایران وجود دارد، باشند. ما به سهم خود برای ایجاد یک جبهه واحد مبارزه می‌کنیم و هدف استراتژیکی ما تشکیل یک جبهه مردمی، دمکراتیک و ضدامپریالیستی است که کلیه سازمان‌های مذهبی یا سایر سازمان‌ها را که خواهان شرکت در آن هستند یکجا جمع کنند و حزب کمونیست ما، توده، که بهترین مبلغ آزادی ملت ایران است می‌تواند رهبری این جبهه را به عهده داشته باشد.

ژون آفریک: یعنی وضعیتی که از آن طریق شما روزی نیروهای شوروی را برای دفاع از دمکراسی در ایران فرا خواهید خواند؟

کیانوری: ما دلایل خود را نه بر مبنای فرضیات بلکه بر مبنای واقعیت‌ها ارائه می‌کنیم. ما واقع‌بین هستیم.

ژون آفریک: تاکنون ثابت شده که امپریالیسم و مذهب بنا به تعالیم خود مارکسیست‌ها، متحدانی علیه مارکسیست هستند، ولی گفته شما عکس این حقیقت را بیان می‌کند، این یک معجزه است؟

کیانوری: همین‌طور است.

ژون آفریک: خواهیم دید.

کیانوری: بله، خواهیم دید. «...» ۵۵

۵۴۷

در مرزهای ایران و افغانستان تحرکاتی انجام می‌گیرد که هرچند چشم‌انداز چندان حادی نشان نمی‌دهد، اما به دلیل جدید بودن، علامتی از نارضایتی دولت افغانستان و در واقع دولت شوروی به شمار می‌رود. امروز برای دومین روز متوالی، ۲ فروند هلیکوپتر افغانی حدود ۳۰۰ متر به حریم فضایی جمهوری اسلامی ایران تجاوز کردند.^{۵۶} در این باره گزارش فرماندهی ژاندارمری به نقل از گزارش مرزبانی تایباد حاکی است: «در ساعت ۱۳:۳۵ روز جاری، ۲ فروند هلیکوپتر از طرف خاک افغانستان از محل گرگ‌آباد روی میله ۱۵ مرزی و پاسگاه‌های هشتادان و مطهری پرواز با تیراندازی پاسگاه مطهری مواجه و بازگشت نموده، ولی در نوار مرزی در حال گشت می‌باشند.»^{۵۷} معاون ناحیه ژاندارمری خراسان به خبرنگار خبرگزاری پارس در مشهد گفت: به دنبال این تجاوز از سوی مرزبان تایباد در این زمینه به مرزبانان افغانستان شدیداً اعتراض شد.^{۵۸} فرمانده ژاندارمری نیز اعلام کرد: «از طریق مرزبانی دستورات مراقبتی لازم به پاسگاه‌های مرزی ابلاغ شده است.»^{۵۹} یادآوری می‌شود قطب‌زاده وزیر امور خارجه ایران، در پی تجاوز روز گذشته هلیکوپترهای افغانی به خاک ایران گفت: «این عمل از طرف شوروی در افغانستان صورت گرفته و به این ترتیب خواسته‌اند ما را از موضع‌گیری در یازدهمین کنفرانس وزیران خارجه کشورهای اسلامی که در اسلام‌آباد جریان دارد، بترسانند.» قطب‌زاده افزود: «مسئلاً اینها اشتباه می‌کنند زیرا این امر ما را در تصمیم‌گیری جدی‌تر خواهد کرد.»^{۶۰} وی اعلام کرد: ایران دعوت به شرکت در یک کمیته عالی وزرای امور خارجه اسلامی برای حل این مشکل را خواهد پذیرفت. به نظر ایران این کمیته می‌تواند با کابل تماس بگیرد. بنا بر گزارش‌های رسیده، کنفرانس اسلامی به طور غیررسمی با تشکیل چنین کمیته‌ای موافقت کرده است. البته قطب‌زاده تأکید کرد ایران به شرطی حاضر به برقراری تماس با رژیم کابل است که این دولت به عنوان یکی از طرف‌های ذی‌نفع مانند مجاهدین افغانی و نه به عنوان دولت قانونی افغانستان در مذاکرات شرکت کند. وی افزود: دولت ایران رژیم ببرک کارمل را یکی از طرف‌های ذی‌نفع می‌داند نه دولت قانونی افغانستان.^{۶۱}

در همین حال، دکتر بهشتی یک مقام مؤثر دیگر در ایران، در پاسخ این سؤال که «دولت افغانستان خواسته بود که در کنفرانس وزرای امور خارجه اسلامی پذیرفته بشود، موضع دولت ایران در این باره چیست؟» گفت: «دولت ایران معتقد است که حکومت فعلی افغانستان یک حکومت تحمیلی و دست‌نشانده بیگانه است و دولت ایران با شرکت این گونه حکومت‌ها که دست‌نشانده تحمیلی بیگانه‌اند در این کنفرانس‌ها موضع مخالف دارد.»^{۶۲}

۵۴۸

سرنوشت امام موسی صدر و تشکیل کمیسیونی برای تحقیق در این قضیه و سرانجام آن، در شماره امروز نشریه فارین ریپورت (چاپ لندن)، به صورت گزارشی درباره ایران، مورد توجه قرار گرفته است. این گزارش هرچند به موضوعی خارج از مرزهای ایران مربوط است، با این حال مورد علاقه بسیاری از فعالان سیاسی ایران است.

در این گزارش آمده است: «یک کمیسیون تحقیق که از سوی شورای انقلاب ایران تشکیل شده بود به تازگی گزارش خود را به پایان رسانیده است. در این گزارش آمده است امکان دارد لیبیایی‌ها موسی صدر، امام شیعیان لبنان را که دو سال قبل به طور مرموزی ناپدید شد به قتل رسانده باشند. در این کمیسیون مقامات برجسته ایران از قبیل حسن حبیبی سخنگوی شورای انقلاب، ابراهیم یزدی وزیر پیشین امور خارجه و صادق طباطبائی سرپرست ادارات نخست‌وزیری (و همچنین رئیس سازمان اطلاعاتی کشور) و خواهرزاده امام موسی صدر شرکت دارند.

این کمیسیون به کمک سازمان‌های امنیتی ایتالیا، فرانسه، سوریه و الجزایر و سازمان‌های فلسطینی اعلام کرد که اظهارات لیبیایی‌ها با واقعیت منطبق نیست. لیبیایی‌ها همیشه ادعا کرده‌اند که موسی صدر در تاریخ ۳۱ اوت ۱۹۷۸، با پرواز شرکت هواپیمایی آلیتالیا، طرابلس را به قصد رم ترک نموده است، اما این کمیسیون دریافته است که بلیت هواپیمای وی در روز اول سپتامبر، به دست مقامات فرودگاه لیبی مهور شده است. در این روز، ۲ نفر که خود را امام و مشاورش معرفی کردند با آلیتالیا از

طرابلس عازم رم شدند، لیکن شاید به علت شتاب‌زدگی در این کار اشتباهات زیادی مرتکب شدند. این ۲ نفر ائاثیه امام گم‌شده را به هتلی در فرودگاه رم بردند، اتاق گرفتند و دیگر هرگز به چشم نخوردند، کمیسیون تحقیق دریافته است که اشیایی از چمدان‌ها گم‌شده و در نوشتن برچسب روی ائاثیه، خط امام را جعل کرده‌اند. ... نتایج تکان‌دهنده‌ای که این کمیسیون ایرانی بدان دست یافته است در ضمیمه‌ای محرمانه مندرج می‌باشد. این ضمیمه نشان می‌دهد که امام موسی صدر و همراهانش در تاریخ ۳۱ اوت، توسط مأموران امنیتی لیبی ربوده شده و به یکی از اردوگاه‌های نظامی این کشور در ۴۰ کیلومتری جنوب طرابلس انتقال داده شده و وی را در یک دادگاه نظامی

کمیسیون تحقیق سرنوشت امام موسی صدر اعلام کرد: ادعای لیبیایی‌ها در مورد ورود وی به ایتالیا واقعیت ندارد.

برق آسا محاکمه کردند. ... هفته گذشته، مدیر دفتر شرکت هواپیمایی آلیتالیا در طرابلس از سوی مقامات لیبیایی به جرم جاسوسی دستگیر شد. منابع ایتالیایی اظهار داشتند که این دستگیری با عملیات ترور لیبیایی‌ها در رم در ارتباط بوده است، لیکن به نظر می‌رسد که لیبیایی‌ها از سازمان‌های امنیتی ایتالیایی به‌خاطر همکاری با کمیسیون ایرانی، انتقام می‌گیرند.^{۶۴}

۵۴۹

موضوع نفت و قیمت آن و نیز نقش ایران در این باره، از موضوعات مهم اخیر به‌خصوص پس از مطرح‌شدن تحریم اقتصادی است. ایران، بعد از انقلاب اسلامی - که خود این پدیده از عوامل مهم رونق بازار نفت بوده است - در زمره آن دسته از کشورهای عضو اوپک که خواهان تولید کمتر با قیمت بالاتر هستند، قلمداد می‌شود، اما امروز به گزارش خبرگزاری فرانسه، در محافل نفتی لندن گفته شد بهای نفت ایران به‌دلیل خودداری این کشور از افزایش بهای نفت خام خود در روند کنونی افزایش بهای این ماده، از کویت ارزان‌تر شده است. این محافل استدلال کرده‌اند که نفت کویت در حال حاضر با افزودن ۵/۵ دلار نرخ سورشارژ به بهای هر بشکه نفت که ۱۹/۵ دلار فروخته می‌شود به ۳۵ دلار بالغ می‌شود. هرچند بهای نفت ایران به‌طور متوسط ۳۵/۳۷ دلار است، لیکن این کشور ۶۰ روز به مشتریان خود اعتبار می‌دهد، در صورتی که مدت اعتبار کویت ۳۰ روز است. به‌علاوه کیفیت نفت سبک ایران نسبت به نفت کویت بهتر است.^{۶۴}

یادآوری می‌شود اخیراً چهار کشور عراق، کویت، امارات و ونزوئلا که از تولیدکنندگان نفت وابسته به سازمان اوپک می‌باشند، قیمت نفت صادراتی خود را افزایش داده‌اند. اندونزی، لیبی و الجزایر نیز قبلاً قیمت نفت خود را افزایش داده بودند، امیرنشین قطر در خلیج فارس نیز قیمت نفت صادراتی خود را بشکه‌ای ۲ دلار گران کرد. به این ترتیب، در حال حاضر ۸ کشور از مجموع ۱۳ کشور عضو این سازمان قیمت‌های جدیدی را برای نفت خود تعیین کرده‌اند.^{۶۵*}

* در توضیح این مسئله، اظهارات علی‌اکبر معین‌فر وزیر نفت ایران، که بعدها در روزنامه جمهوری اسلامی درج شد، مفید است. وی در این باره گفت: «این افزایش قیمت کشورها... درحقیقت در دنباله افزایش قیمتی است که ما از اول آوریل به روی قیمت نفت خود دادیم و به‌طوری‌که می‌دانید بعضی از این کشورها حتی اینک افزایش قیمت نفت خود را به تاریخ‌های قبلی تسری داده‌اند و برای نفت‌هایی که از اول آوریل فروخته‌اند مبلغ اضافی را دریافت می‌دارند. ... در حقیقت این اقدام حقانیت تصمیم ایران را در اول آوریل، که ما نرخ‌های خود را در آن تاریخ ۲/۵ دلار افزایش دادیم اثبات می‌کند و نشان می‌دهد که تصمیمات ما چقدر منطقی و پخته بوده است با این فرق که ما اخلاقاً خود را ملزم می‌دانیم که در هر موقع که تصمیم به اضافه‌کردن قیمت نفت گرفتیم قیمت را از همان تاریخ اجرا کنیم نه اینکه عطف‌به‌ماسبق کنیم.» وی در پایان افزود که ما هر زمان صلاح بدانیم صریح و روشن و از همان موقع قیمت نفت را افزایش می‌دهیم، ولی در شرایط فعلی قصد چنین کاری را نداریم. [روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۲/۳، ص ۹]

ضمیمه گزارش ۵۴۰: نگاهی به آخرین وضعیت شهر مهاباد در گزارش به فرماندهی سپاه روز گذشته، دفتر نظارت و ارزشیابی سپاه ضمن گزارش‌های متعدد گزارشی از وضعیت مهاباد به فرماندهی سپاه تسلیم کرد. در این گزارش آمده است:

«وضعیت منطقه:

ازلحاظ موقعیت جغرافیایی در محور شهرهای پیرانشهر - نقده - سردشت قرار دارد و مرکز ارتباطی اکثر شهرهای کردستان است. منطقه کاملاً کوهستانی است و روستاهای اطراف ارتباط تدارکاتی دمکرات‌ها است. ارتباط زمینی با مهاباد از سهراهی نقده - که حدود ۲۵ کیلومتر فاصله است - قطع می‌باشد و ارتباط با سپاه و پادگان با هلیکوپتر صورت می‌گیرد. شهر و حومه آن کاملاً در کنترل نیروهای مسلح گروه‌های سیاسی است. چون مهاباد مغز تشکیلات گروه‌های درگیر در کردستان است حزب دمکرات علی‌رغم میل باطنی‌اش عملاً از درگیر شدن مهاباد خودداری می‌کند و حتی سنگرهای بتونی را در شهر جمع کرده‌اند و از هجوم گروه‌های دیگر نظیر کومه‌له به سپاه و ارتش جلوگیری می‌کند و مسئولین ارتش در مهاباد این را به حساب همکاری حزب دمکرات با سپاه و ارتش تلقی کرده‌اند. به‌هیچ‌وجه پاسداران نمی‌توانند در شهر رفت‌وآمد کنند در صورتی که این محدودیت برای ارتش و ژاندارمری مستقر در مهاباد وجود ندارد. دمکرات‌ها آشکارا ارتش و سپاه را زیر نظر دارند و با لندروهای مسلح و بی‌سیم‌دار فرود هلیکوپترها و ورود و خروج افراد را شناسایی می‌کنند. در بعضی از تپه‌های مجاور پادگان، ارتش تانک و توپ مستقر کرده است. طبق اطلاعات واصله از مهاباد مقادیر زیادی آذوقه که از طرف مردم جمع‌آوری کرده‌اند، از طریق بوکان به مناطق جنگی نظیر سنجلی اعزام می‌شود. دمکرات‌ها فعلاً در مضیقه سوختی قرار دارند و این به جهت کنترل ماشین‌ها توسط سپاه در داخل جاده‌های منتهی به مهاباد می‌باشد. قاسملو در یکی از سخنرانی‌های اخیر خود در مهاباد گفته در تلافی محاصره اقتصادی مهاباد قادر هست که توسط عواملش تمامی پمپ‌بنزین‌های ایران را منفجر کند، لکن به جهت حسن نیت از این کار [خودداری کرده است].»^{۶۴}

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۵۹/۲/۳۱

۱. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۴، ۱۳۵۹/۳/۱، صص ۳ و ۴، بخش‌های فارسی و عربی رادیو لندن، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲. همان، ص ۱۱، بخش فارسی رادیو اسرائیل، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۶.
۴. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۱۲.
۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۶.
۶. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۱۱.
۷. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نشریه بررسی روزانه مطبوعات جهان، ۱۳۵۹/۳/۱، صص ۲۲ و ۲۳، فیگارو (چاپ پاریس)، ۲۱ مه ۱۹۸۰ (۱۳۵۹/۲/۳۱).
۸. سند شماره ۰۳۴۰۲۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری ایلام به معاونت امور سیاسی وزارت کشور، ۱۳۵۹/۳/۳.
۹. سند شماره ۰۶۳۵۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن‌گرام از سپاه نفت‌شهر و قصر شیرین به ستاد عملیاتی غرب، ۱۳۵۹/۳/۱.

۱۰. سند شماره ۰۶۳۵۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از سماجا ۲ (مرکز فرماندهی) به نیروی زمینی (معاونت عملیات و اطلاعات)، ۱۳۵۹/۳/۱.
۱۱. سند شماره ۰۶۳۵۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شاجا به وزارت کشور، ۱۳۵۹/۳/۱.
۱۲. سند شماره ۲۸۳۷۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرزبانی دهلران به تهران (ستاد مشترک - رکن ۲)، ۱۳۵۹/۲/۳۱؛ و - سند شماره ۲۸۳۷۳۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرزبانی دهلران به تهران (ستاد مشترک - رکن ۲)، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۱۳. سند شماره ۰۳۴۰۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از استاندار ایلام به وزیر نفت، ۱۳۵۹/۳/۱.
۱۴. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۲.
۱۵. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۱۲.
۱۶. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۱۲.
۱۷. سند شماره ۰۴۱۹۷۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سندج (تدارکات) به تهران (تدارکات)، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۱۸. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۴.
۱۹. سند شماره ۰۴۱۹۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی (عملیات) به ستاد عملیات غرب، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۰. سند شماره ۰۴۱۹۶۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از کامیاران به کرمانشاه، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۱. سند شماره ۰۴۱۹۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از دیواندره به کرمانشاه، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۲. سند شماره ۰۴۱۹۷۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از زنجان به تهران (عملیات)، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۳. سند شماره ۰۴۱۹۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از کرمانشاه به تهران، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۲.
۲۵. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۱۲.
۲۶. سند شماره ۰۴۱۹۸۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به ژاجا، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۷. سند شماره ۱۱۳۲۲۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی معاونت عملیات و اطلاعات نزا، شماره ۳۷، از ۱۳۵۹/۲/۳۰ تا ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۲.
۲۸. سند شماره ۰۴۲۴۹۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن ۳ - عملیات) به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۲۹. سند شماره ۰۶۳۵۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاجا (رکن ۳ - عملیات) به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۳/۱.
۳۰. سند شماره ۰۴۱۹۶۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از سپاه (مرکز فرماندهی) به سماجا ۲ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۳۱. سند شماره ۰۶۳۵۶۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران (رکن ۳ - دایره عملیات) به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۳/۱.
۳۲. سند شماره ۰۴۱۳۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تلفن گرام از سماجا ۳ (مرکز فرماندهی) به سپاه پاسداران، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۳۳. همان.
۳۴. سند شماره ۰۴۱۹۸۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از مرکز فرماندهی عملیات به سپاه کرمانشاه، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۳۵. سند شماره ۰۴۱۹۵۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از میاندوب (تبریز) به سپاه مرکز (عملیات)، ۱۳۵۹/۲/۳۰.
۳۶. سند شماره ۰۴۱۹۸۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی به واحد اطلاعات سپاه تبریز، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۳۷. سند شماره ۰۶۲۴۹۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شاجا به وزارت کشور، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۳۸. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۳/۳، ص ۲.
۳۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۴.
۴۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۵.
۴۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۶.
۴۲. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۲.
۴۳. سند شماره ۰۴۱۹۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره مرکزی اطلاعات و بررسی‌های سیاسی به واحدهای اطلاعات سپاه ساری، بهشهر، گرگان و مشهد، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۴۴. سند شماره ۰۴۱۹۷۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا مرکز فرماندهی به ژاجا، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۴۵. سند شماره ۰۶۳۵۵۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از بندرعباس به تهران (عملیات)، ۱۳۵۹/۳/۱.
۴۶. سند شماره ۰۴۱۹۸۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از کرمان به تهران (عملیات)، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۴۷. سند شماره ۰۴۱۹۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از کرمان به تهران (اطلاعات)، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۴۸. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، صص ۱ و ۱۱.
۴۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۷.
۵۰. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، صص ۱ و ۱۱.
۵۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۷.
۵۲. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۳.
۵۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۶.
۵۴. روزنامه نامه مردم، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۱.

۵۵. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نشریه بررسی روزانه مطبوعات جهان، ۱۳۵۹/۳/۵، صص ۱۱ و ۱۲، مجله ژون آفریک (چاپ پاریس)، ۲۱ مه ۱۹۸۰ (۱۳۵۹/۲/۳۱).
۵۶. روزنامه انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱.
۵۷. سند شماره ۰۴۱۹۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران (رکن ۳ - مرکز فرماندهی) به دفتر ریاست جمهوری، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۵۸. روزنامه کیهان، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱.
۵۹. سند شماره ۰۴۱۹۸۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین.
۶۰. روزنامه بامداد، ۱۳۵۹/۲/۳۱، ص ۲.
۶۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۲.
۶۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۶.
۶۳. اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نشریه بررسی روزانه مطبوعات جهان، ۱۳۵۹/۳/۲۲، صص ۲۱ - ۱۹، نشریه گزارش خارجی (چاپ لندن)، ۲۱ مه ۱۹۸۰ (۱۳۵۹/۲/۳۱).
۶۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۵۹/۳/۳، ص ۹.
۶۵. خبرگزاری پارس، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۶۴، ۱۳۵۹/۳/۱، ص ۱۱، بخش فارسی رادیو اسرائیل، ۱۳۵۹/۲/۳۱.
۶۶. سند شماره ۰۶۰۵۸۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از نظارت و ارزشیابی به فرمانده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۵۹/۲/۳۰، ص ۸.